

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum Eucharistia sit de necessitate salutis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

vnus est homo, & sicut Deus & homo vnus est Christus; ita species & corpus Christi sunt vnum Sacramentum Eucharistia.

ARTICVLVS II.

Vtrum hoc Sacramentum sit vnum Sacramentum, an plura?

10
Est vnum
specie Sa-
cramentum

Responderur: Eucharistia, etsi constet duabus speciebus, est tamē vnum integrum Sacramentum, id est, vnum specie. Est communis sententia Theologorum. Ratio est: quia vtraque species ordinatur ad vnam perfectam refectionem spiritalem: vnde, sicut cibus & potus sunt vnum conuiuium, vna resectio corporis, sic Eucharistia sub vtrâque specie est vna resectio spiritus. Simili modo vtraque species requiritur ad rationem vnus perfecti sacrificij, vt infra dicitur.

Dices, Si vtraque species iuncta constituit vnum perfectum Sacramentum, & vnam refectionem: ergo is, qui solum alteram speciem sumit, non accipit perfectum Sacramentum, nec perfectam refectionem spiritalem.

Respondeo, Negando Consequentiam, si absolute loquamur: Quia, etsi illæ duæ species iunctæ constituant vnum perfectum conuiuium, & Sacramentum; tamen etiam quæuis species per se & seorsim quodammodo totam perfectionem Sacramenti continet, scilicet per concomitantiam.

11
Quomodo
sub vna
specie ha-
beamus in-
tegram Re-
fectionem
spiritualē.

Vnde licet quæuis species nō sit formaliter integra resectio spiritalis, est tamen integra per concomitantiam eius, quod sub altera continetur: nam species panis non tantum continet corpus Christi, quod est cibus spiritalis, sed etiam sanguinem, qui est potus spiritalis, quamuis non ex vi consecrationis, sed per concomitantiam.

Vnde licet corpus Christi cum specie panis nō sit, nisi parziale Sacramentum formaliter, est tamē integrum per concomitantiam.

ARTICVLVS III.

Vtrum Eucharistia sit de necessitate salutis?

12
Respondet D. Thomas Primò; Rem Sacramenti huius esse de necessitate salutis: quia res huius Sacramenti est vnio cum Christo & corpore eius Ecclesia per Charitatem; quæ vnio est ad salutem necessaria. Intelligi in genere, licet non vt effectus huius Sacramenti. Secundò, Ipsum Sacramentum Eucharistia non esse necessarium in re: esse tamen necessarium in voto, quod includitur in baptismo.

D V B I V M.

*Vtrum verè Eucharistia sit medium ad salutem necessarium in re vel in voto, sicut baptis-
mus omnibus est necessarius, & penitentia
relapsis?*

13
Opinio af-
ferens, eius-
que funda-
mentum.

Quidam ita censent, ob locum Ioan. 6. v. 53. Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. & ob quædam loca D. Augustini; vt lib. 1. contra

duas epistolas Pelagianorum, cap. 22. Nec illud cogitatis, eos habere vitam non posse qui fuerint expertes corporis & sanguinis Christi; dicente ipso, nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. qui locus mendose citatur apud D. Thomam ex Gratiano. Simili modo loquitur Innocentius I. epist. ad Conciliū Mileuitanum, quæ est 93. inter epistolas Augustini. Imò quidam exultant Eucharistiam esse causam vniuersalem, quæ operetur in omnibus, & per omnia Sacramenta. Verum

Dico Primò, Eucharistia in re, non est necessarium medium ad salutem, neque paruulis, neque adultis.

14
Eucharistia
in re, non
est necess.
rium n. etiā
ad salutem.

De Paruulis est fide tenendum; vt patet ex Concilio Trident. sess. 21. can. 4. Si quis dixerit, paruulis antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistia communionem, anathema sit. Ratio est: quia baptisimus tollit omne peccatum, confert gratiam, & facit Filium Dei, & consequenter heredem regni.

De Adultis Probat: Quia Eucharistia est alimentum anime; atqui alimentum supponit vitam in eo, qui alitur: atqui, qui habet vitam gratiæ, hoc ipso est dignus vitæ æternæ: ergo Eucharistia non est necessaria necessitate medij: cum sine illa salus haberi possit.

Dices, Eucharistia ordinatur ad vnionem mysticam membrorum in vno corpore, quod est Ecclesia: atqui sine hac vnione non potest esse salus: ergo Eucharistia est medium saluti necessarium.

Respondeo, Vnio corporis mystici non est effectus solius Eucharistia, sed omnium Sacramentorum. Nam hæc vnio interius quidem fit per fidem & charitatem, quæ ab omnibus Sacramentis conferuntur; vel augentur: exterius autem fit per Sacramentorum vsum, & aliam externam fidei professionem: hinc D. August. lib. 19. contra Faustum cap. 11. ait, Sacramentorum consortio Ecclesiam in vnum corpus colligari. Vnde hæc vnio, per baptismum inchoatur, quantum satis est, vt homo saluus esse possit. Tribuitur tamen peculiariter Eucharistia: Primò, quia per Eucharistiam perficitur; hæc enim maximè charitatem auget. Secundò, quia per Eucharistiam Ecclesiæ membra non tantum vniuntur in charitate & externo symbolo, sed etiam in vno corpore, & in vno sanguine Domini, qui singulis realiter coniungitur, & miscetur. Vnde Apost. 1. ad Corinth. 10. v. 17. Vnus panis & vnum corpus multi sumus, qui de vno pane, & de vno calice participamus.

Cur Vnio
mystica per
Charitatem
speciatim
tribuitur
Eucharistia.

Dico Secundò, Eucharistia in voto non est medium absolute necessarium ad salutem, siue paruulis, siue adultis.

15
Neque etiā
in voto est
ad salutē ab-
solute ne-
cessaria.

Est certa, De Paruulis probatur, quia non sunt capaces voti Eucharistia, si propriè velimus loqui, & non ludere metaphoris: votum enim est desiderium; quod non est nisi vtentium ratione. Si dicas, hoc votum includi in baptismo: hoc nihil est aliud, quàm dicere baptismum eis esse necessarium: quod libenter fatemur.

De adultis probatur: Quia nullus est effectus Eucharistia necessarius ad salutem, qui non possit etiam alijs medijs ab adultis obtineri: ergo non est medium necessarium. Medium enim necessarium dicitur, quod confert aliquem effectum necessarium qui aliter haberi nequit. Antecedens patet: quia vnio

ynio cum Christo per charitatem & auxilia specialia quæ Eucharistia confert, partim per alia Sacramenta, partim per bona opera & orationem, possunt obtineri. Si dicas, ista auxilia conferri ratione voti Eucharistia. Contrà: quia Confirmatio, Pœnitentia, & reliqua Sacramenta vim habent absolutè, & per se, non autem ratione voti alterius Sacramenti: similiter oratio, & opera meritoria. Quod confirmatur, quia alioqui oporteret postea intuitu cuiusque Sacramenti percepti, vel orationis, vel operis meritorij facti suscipere Eucharistiam. Si enim nihil horum effectum suum confert, nisi cum proposito & ordine ad Eucharistiam: ergo post singula manet peculiaris ordo, & obligatio ad Eucharistiam, & necessariò oportebit eam sumere propter illa. Sicut, quia contritio non iustificat sine voto baptismi, vel pœnitentiæ; manet ratione huius effectus peculiaris ordo & obligatio ad ipsum Sacramentum.

16 Dico Tertio, Eucharistia, etsi non sit medium absolute necessarium ad salutem; est tamen valde utile, & quodammodò necessarium moraliter, ut homo multo tempore in gratia perseueret. Ratio est, Quia per Eucharistiam conferuntur sine magno nostro labore maiora quadam & efficaciora auxilia contra peccata; quæ, spectatâ humanâ imbecillitate, & negligentia circa alia media, sunt quodammodò necessaria. Vnde Cyprianus in expositione orationis Dominicæ; circa illud Panem nostrum quotidianum: *Ut manifestum est, inquit, eos vivere, qui corpus eius attingunt, & Eucharistiam iure communionis accipiunt, ita timendum & orandum, ne dum quis absentis separatur à Christi corpore, procul remaneat à salute, comminante ipso, Nisi manducaueritis &c. non habebitis vitam in vobis.* Et Cyrillus lib. 10. in Ioannem cap. 13. *Non poterat aliter corruptibilis hæc natura corporis ad incorruptibilitatem, & vitam traduci, nisi naturalis vite corpus ei coniungeretur.*

17 Ad argumenta contrariæ sententiæ, num. 13. proposita: Respondéo, illud Ioannis 6. v. 53. *Nisi manducaueritis &c.* non significare absolutam necessitatem mediij, sed præcepti; & quandam necessitatem mediij conditionatâ; nec pertinere ad paruulos, qui non possunt per se præceptis obligari; sed ad solos adultos; tales enim erât, quibus Dominus ibi loquitur: sicut & illud, *Nisi esciamini, sicuti paruuli, non intrabitis in regnum celorum.* Ratio est, Quia hæc omnia significant actionem quandam liberam à singulis præstandam, quæ non potest, nisi ab adultis fieri. Secus est cum dicitur, *Nisi quis renatus fuerit:* hoc enim non significat actionem liberam renascentis.

Aduertendum tamen est D. Augustinum etiam ad paruulos interdum sententiam illam Domini, *Nisi manducaueritis &c.* accommodare: sed tunc non exponit eam ad litteram, sed spiritualiter & mysticè, ut idem sit *manducare carnem Filij hominis, & bibere eius sanguinem, quod incorporari Christo, & fieri membrum mystici corporis eius.* Vide illum Tractatu 26. in Ioannem: & ita paruulis necessarium est ut *manducant carnem & sanguinem Domini,* id est, ut Christo incorporentur: Item ut fiant participes eius corporis & sanguinis, id est, passionis & meritorum. Sed hoc totum fit per baptismum.

18 Vnde patet paruulos secundum Augustinum *manducare carnem Christi,* quando baptizantur;

tunc enim Christo incorporantur, fiuntque participes pretij & meriti eius. Nunquã verò D. Augustinus, vel alij Patres dixerunt, paruulis Sacramentum Eucharistia esse necessarium. Vnde cessat quæstio, *quomodo paruuli habeant votum Sacramenti Eucharistia.* Quidam tamen Doctores, inter quos D. Thomas, occasione verborum Diui Augustini excogitarunt illum modum loquendi, nempe *quod paruulis Eucharistia in voto sit necessaria:* sed hoc valde impropiè dicitur; & in re nihil aliud significatur quam baptismum eis esse necessarium; per quem implicite ordinantur ad Eucharistiam, & censentur eam quodammodò appetere: Sicut enim omnis qui nascitur, appetit naturaliter cibum corporalem; ita omnis qui renascitur, censetur habere desiderium implicitum huius cibi spiritualis.

Quando & quomodo paruuli manducant corpus Domini, habentque eius votum.

ARTICVLVS IV.

Utrum conuenienter hoc Sacramentum pluribus nominibus nominetur?

19 Docet hoc Sacramentum rectè appellari pluribus nominibus. Primò appellatur *Eucharistia*, id est, gratiarum actio; quia celebratio huius mysterij tum sub ratione sacrificij, tum etiam sub ratione Sacramenti, est summa quædam actio gratiarum, pro gratia noui Testamenti; nec possumus Deum magis laudare, vel ei gratias agere quam oblatione vel sumptione huius mysterij. Vnde Propheta Psalm. 115. *Quid retribuam Domino, pro omnibus quæ retribuit mihi? calicem salutaris accipiam &c.* Vnde etiam Dominus in institutione gratias egit Patri, idque bis.

19 Eucharistia.

Secundò, Dicitur *Communio & Synaxis*, quia nos Christi carni & sanguini coniungit; & in se synaxim colligit, Deoque vnit, ut ait Dionysius cap. 3. parte 1. *Eccles. Hierarch. & Damasc. lib. 4. de Fide cap. 14.*

Communio seu Synaxis.

Tertiò, Dicitur ibidem apud Dionysium *Teletèra teletèra*, id est, *Consummatio Sacramentorum*; quia est præstantissimum, & finis cæterorum.

Consummatio Sacramentorum.

Quartò vocatur *Sacrificium*, quia est vnicum nouæ legis sacrificium.

Sacrificiũ.

Quintò vocatur *Fractio panis* Act. 2. & 20. & 1. ad Corinth. 10.

Fractio panis.

ARTICVLVS V.

Utrum institutio huius Sacramenti fuerit conueniens?

20 Docet D. Thomas hoc Sacramentum conuenienter fuisse institutum in vltima cœna. Primò, Ut Ecclesia suæ, iam abiturus, se tamen perpetuò præsentem exhiberet. Secundò, Ut ei relinqueret suæ passionis perpetuum memoriale & sacrificij à se per passionem semel oblatis perpetuam oblationem & repetitionem. Tertiò, Ut firmius tantum beneficium hominum mentibus inhaereret, & pluris æstimaretur: ea enim quæ in abitu dicuntur vel traduntur, pluris æstimantur, & firmius memoriæ inhaerent, vide Diuum Thomam.

20 Tris rationes cur Eucharistia instituta in vltima Cœna.

Hh h His adde

16 Est tamen ad salutem valde vtilis & quasi necessaria.

17 Responso ad locum Ioannis 6. Nisi manducaueritis &c.

Manducare corpus Christi, apud Augustinum sæpe idem est quod mysticè incorporari.